

14 noiembrie 2015
24

AVIZ

Dj nr. 459

**la proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative
(nr.406 din 22 octombrie 2015)**

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege sus-nominalizat, conform prevederilor art.54 din Regulamentul Parlamentului și ale Legii nr.780-XI din 27 decembrie 2001 privind actele legislative și comunică următoarele.

Evaluări generale.

1. Proiectul legii este înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către un grup de deputați, fapt ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și prevederilor art.47 din Regulamentul Parlamentului. Domeniul dat ține de competența Parlamentului și este în concordanță cu prevederile art.66 din Constituție, privind atribuțiile de bază ale Parlamentului.

2. În conformitate cu nota informativă, scopul proiectului de lege este,
a) stabilirea interdicției de purtare a uniformei similare celei militare de către persoanele fizice care nu au acest drept, și
b) sancționarea persoanelor fizice care poartă uniforme similare celei militare.

3. Este de menționat faptul, că nota informativă la proiectul de lege sus-nominalizat nu include argumentarea propunerilor legislative din proiect, și nu prezintă o analiză obiectivă a situației existente privind obiectul propus reglementării, dar și a impactului respectiv urmare reglementării date. Având în vedere faptul existenței în alte țări a fenomenului "omuleților verzi", dar și apariției unor structuri "paramilitare" în mediul civil care pot avea port vestimentar uniformistic și similar celui militar, considerăm că nota informativă respectivă necesită a fi detaliată și argumentată, care să includă toate compartimentele necesare unei note explicative și de fundamentare a proiectului de lege conform prevederilor art.20 al Legii nr.780/2001 privind actele legislative.

4. De asemenea constatăm că proiectul legii contravine art.3 alin.(2), art.4 și art.5 ale Legii nr.780/2001, dat fiind faptul că nu respectă condițiile legalității și preciziei, dar și nu apără drepturile, libertățile și interesele legitime ale cetățenilor.

Considerațiuni de drept.

5. La art. I din proiect, care prevede completarea art. 21 alin. (3) din Legea cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei nr. 1245-XV din 18.07.2002, art. 21 "Uniforma militară și însemnele militarilor" după cuvântul "departamental" cu propoziția "precum și purtarea uniforme similare celei militare (de camuflaj) de către persoane fizice" expunem următoarele considerațiuni.

În contextul dat, menționăm că actualmente, redacția alin. (3) stabilește clar și expres restricția - "Se interzice introducerea uniforme și însemnelor similare celor ale militarilor pentru lucrătorii instituțiilor publice și ale agenților economici, indiferent de tipul de proprietate și apartenența departamentală".

Conform legislației pertinente în vigoare a Republicii Moldova putem constata, că în prezent, mai multe instituții publice dețin uniforme, precum și însemne departamentale. Astfel, cadrul normativ existent la capitolul dat include prevederile respective ale următoarelor acte, precum:

- Codul silvic nr. 887 din 21.06.1996 (art. 64 alin. (4) lit. d) prevede, că *"personalul serviciului silvic în exercițiul funcțiunii poartă uniformă de serviciu de model stabilit, care se atribuie gratuit"*),

- Codul transportului feroviar nr. 309 din 17.07.2003 care prevede în reglementările care derivă ierarhic că însoțitorii garniturilor de vagoane poartă uniforme stabilite,

- Legea Serviciului de Stat de Curieri Speciali nr. 402-XV din 02.12.2004 (art. 16 alin. (3) prevede, că *"În baza normelor stabilite, serviciul se asigură cu sediu, echipament, transport și uniformă din contul bugetului de stat"*),

- Legea serviciului în organele vamale nr. 1150-XIV din 20.07.2000 (art. 22. se numește *"Uniforma colaboratorilor vamali"*),

- Legea cu privire la protecția plantelor și la carantina fitosanitară nr. 228 din 23.09.2010 (art. 4 alin. (7) indică, că *"Inspectorii organului de control fitosanitar dețin legitimații speciale, iar inspectorii în exercițiul funcțiunii la punctele de intrare trebuie să poarte uniformă de un model stabilit, cu semne de distincție corespunzătoare. Modelul de uniformă, termenele de purtare și modul de echipare se aprobă de Guvern"*),

- Legea privind securitatea industrială a obiectelor industriale periculoase nr. 116 din 18.05.2012 (art. 16 alin. (8) prevede, că *"Personalul organului de control și supraveghere tehnică de stat, în timpul exercitării funcțiilor, poartă uniformă confecționată din contul mijloacelor financiare alocate conform regulamentului aprobat de Guvern"*),

- Legea cu privire la organizarea serviciului civil (de alternativă) nr. 156-XVI din 06.07.2007 (art. 17 alin. (1) stipulează, că *"Executantul serviciului civil este asigurat, după caz, cu îmbrăcăminte specială sau cu uniformă, cu alimente și cu locuință"*),

- Legea nr. 1515 din 16.06.1993 privind protecția mediului înconjurător (art. 29 alin. (1) prevede, că *"Inspectorii mediului poartă în exercitarea funcțiilor lor uniforma de serviciu, dispun de ștampilă de metal și de plombator de modelul stabilit"*),

- Hotărârea Guvernului RM cu privire la uniforma și însemnele Inspectoratului Principal de Stat pentru Supravegherea Tehnică a Obiectelor Industriale Periculoase nr.177 din 11.03.2010,

- Hotărârea Guvernului RM cu privire la aprobarea Stemei și fanionului Serviciului Vamal, însemnelor uniformistice, obiectelor de uniformă și a normelor de echipare cu uniformă a colaboratorilor vamali nr.445 din 12.06.2014,

- Hotărârea Guvernului RM cu privire la aprobarea însemnelor uniforme și a normelor de echipare cu uniformă a colaboratorilor Serviciului de Protecție și Pază de Stat nr.121 din 30.03.2015,

- Hotărârea Guvernului RM pentru aprobarea Regulamentului cu privire la uniforma și însemnele distinctive ale colaboratorilor sistemului penitenciar al Ministerului Justiției și a Normelor privind asigurarea cu echipament a colaboratorilor sistemului penitenciar al Ministerului Justiției nr.945 din 17.11.2014,

- Hotărârea Guvernului RM privind aprobarea normelor și modalității de asigurare cu uniformă a ofițerilor de informații și securitate nr.1494 din 26.12.2008, etc..

Lista actelor normative respective poate fi prelungită, dat fiind faptul existenței a mai multor reglementări în vigoare care conțin prevederi similare. Astfel, în Republica Moldova există legal mai multe instituții publice, angajații cărora reglementar au uniforme, fiind în drept, și în anumite condiții chiar obligația, să le poarte.

Necesită a menționa, că de dreptul de a-și fabrica uniforme beneficiază și instituțiile private, precum ar fi agențiile de pază și detectivi, hotelurile, restaurantele, alți agenți economici care adoptă reglementări proprii și își propun anumit port vestimentar pentru angajații săi.

Totodată, propunerea autorilor proiectului de a completa după cuvântul "departamentală" din art.21 alin.(3) al Legii cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei nr.1245/2002, cu propoziția "*precum și purtarea uniformei similare celei militare (de camuflaj) de către persoanele fizice*", extinde aria juridică existentă asupra portului vestimentar uniformistic de către persoanele fizice. Această extindere derivă și din faptul, că în conformitate cu prevederile dicționarelor specializate¹ cuvântul "uniformă" înseamnă "*îmbrăcăminte reglementară care prezintă aceeași formă după croială, model, pânză și culoare, obligatorie pentru anumite categorii de profesioniști; îmbrăcăminte-tip menită să distingă pe membrii anumitor instituții; îmbrăcăminte cu caracteristici sau particularități identice, constante*", iar cuvântul "similar" înseamnă "*care este de același fel; asemănător; apropiat; podoben*". Astfel, aplicarea normativă a acestor noțiuni ar însemna, că propunerea autorilor vizează toate persoanele fizice care ar purta tipuri de îmbrăcăminte cu caracteristici sau particularități apropiate, care s-ar asemana cu uniforma militară.

¹ <https://dexonline.ro/definitie/uniform%C4%83>, <http://dex.infoportal.rtv.net/~cuvant-uniform%C4%83.html>, <http://www.dex.ro/uni%C3%B3rm%C4%83>, <https://dexonline.ro/definitie/similar>

Având în vedere cele sus menționate, *completarea propusă de autori* poate aduce atingere atât și angajaților instituțiilor statului, cât și angajaților agenților economici, precum și cetățenilor simpli, or această completare poate să lezeze atât drepturile persoanei angajate care este obligat să poarte uniforma stabilită prin reglementările agentului economic, dar și drepturile omului de a alege, procura, purta îmbrăcăminte uniformistică care este produsă și comercializată legal în țară. Această concluzie are la baza și interdicția propusă de autorii proiectului care este una de natură generală vizând portul vestimentar al persoanelor fizice care este similar uniformei militare (sau interpretat drept similar uniformei militare), port care poate deriva din modă, posibilitate, gust vestimentar, alte condiții. Totodată, aceasta ar aduce atingere directă veteranilor, care ar putea purta îmbrăcăminte similară celei militare.

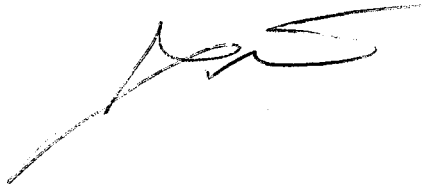
Ținând cont de faptul că în Republica Moldova ar putea exista și stocuri de haine cu caracteristici sau particularități uniformistice identice care se aseamănă cu uniforma militară (aceasta vizând inclusiv vânătorii, pescarii și alte categorii de persoane), putem presupune că această modificare ar aduce atingeri directe și intereselor economice ale antreprenorilor și agenților economici din Republica Moldova.

În temeiul celor sus enunțate, considerăm că interdicția dată ar putea îngreuna drepturile legale ale persoanei, fiind neconformă legislației pertinente a Republicii Moldova, dar și prevederilor legislative în vigoare, care vizează obligațiunea organelor de stat de a asigura apărarea drepturilor omului.

6. La art.II din proiect, referitor la completarea art.372 al Codului Contravențional al RM cu un nou alin.(3) prin care se propune sancționarea persoanelor fizice pentru *purtarea uniformei similare celei militare (de camuflaj)*, putem constata că însăși noțiunea de "uniformă similară celei militare" este una care poate fi supusă interpretărilor. De aceea, considerăm că administrarea normei de drept completate conform propunerii autorilor, ar putea constitui un teren propice pentru alimentarea corupției în mediul persoanelor împuternicite cu dreptul respectiv de supraveghere și control.

Calificând-o ca o noțiune vagă și imprecisă, care face ca și norma legală să comporte aceleași calificative, considerăm că completarea propusă este contrară prevederilor exprese ale art.5 alin.(2), art.19 lit.a), art.20 și art.22 ale Legii nr.780-XI din 27 decembrie 2001 privind actele legislative, și poate genera dificultăți reale la capitolul asigurării drepturilor și intereselor legale ale cetățenilor Republicii Moldova.

În concluzie, îndemnăm autorii proiectului de lege și Parlamentul Republicii Moldova, să examineze suplimentar oportunitatea introducerii sancțiunilor contravenționale pentru persoanele fizice pentru purtarea uniformei similare celei militare .

Ion CREANGĂ
Șef Direcție